

A Fővárosi Ítéltábla dr. Molnár Péter ügyvéd (fél címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a Dr. Kamarás Péter Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Kamarás Péter ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű, II.rendű alperes neve (uo.) II. rendű és III.rendű alperes neve (uo.) III. rendű alperesek ellen tulajdonjog megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2016. december 8. napján kelt 6.P.20.682/2015/32. számú ítélete ellen az I-III. rendű alperesek részéről 33. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi együttesen az I-III. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg - 15 napon belül - a felperesnek 40.000 (Negyvenezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezése szempontjából releváns tényállás szerint az I-II. rendű alperesek házastársak, a II. rendű alperes gyermeke a III. rendű alperes. A III. rendű alperes és a felperes 1986. november 29-én kötött házasságot. A házasságuk megromlott, amelynek következtében az életközösségük 2006. nyár végén megszakadt, házasságukat a bíróság a 2008. július 23-án jogerőre emelkedett ítéletével bontotta fel. A felperes és a III. rendű alperes 2006. augusztus 10-én 3.469.200 forintért vásárolták meg a perbeli Škoda Fabia típusú személygépjárművet. Az adásvételi szerződést a III. rendű alperes írta alá, ennek megfelelően a gépjármű nyilvántartásba tulajdonosként ő került bejegyzésre. A vételár kifizetéséhez a felperes és a III. rendű alperes 2006. augusztus 3-án 120 hónapos futamidőre 3.119.200 forint CHF alapú kölcsönt vettek fel az ...-tól. A kölcsönszerződést ugyancsak a tulajdonosként nyilvántartott III. rendű alperes írta alá, a kölcsön biztosítására a hitelező javára öt évre vételi jogot alapítottak, a kölcsön visszafizetéséig a gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki. A gépjármű törzskönyve a hitelező birtokába került. A vételi jogot a gépjármű nyilvántartásba bejegyezték.

A házasságot felbontó ítélet kihirdetésének napján a házastársak - egyebek mellett - az ingó vagyon megosztása tárgyában egyezséget kötöttek, amelyet a bíróság a 2008. július 23. napján jogerőre emelkedett végzésével jóváhagyott. Az egyezség folytán a felperes kizárólagos tulajdonába került a III. rendű alperes nevén nyilvántartott perbeli gépjármű, míg az életközösség megszakadásakor

fennálló közös kölcsöntartozás - amelynek fedezete a perbeli gépjármű volt - megfizetését közösen vállalták. A jogerős egyezség alapján a hatóság a felperes tulajdonjogát nem vezette át a hatósági nyilvántartásba, ugyanis a gépjárművet terhelő vételi jog jogosultja a gépjármű elidegenítéséhez nem járult hozzá. A hitelező abban az esetben járult volna hozzá a felperes tulajdonjoga átírásához, amennyiben a felperes a teljes fennálló tartozást átvállalta volna, erre azonban a felperes a III. rendű alperessel kötött egyezségre tekintettel nem volt hajlandó.

Miután az életközösség megszűnését követően a felperes és a III. rendű alperes továbbra is közösen lakták a perbeli ingatlant, úgy állapodtak meg, hogy a közös költségeket akként viselik, hogy a III. rendű alperes fizeti a rezsi költségét, míg a felperes a kölcsön havi törlesztőrészeit. A felperes azonban 2011 júniusában az ingatlanból elköltözött, ezért közte és a III. rendű alperes között a költségek viselése kapcsán vita keletkezett. A III. rendű alperes a kölcsön törlesztőrészlet rá eső részét nem fizette, ezért a hitelező az adósként nyilvántartott III. rendű alperest a teljesítésre többször felszólította. A felperes a saját lakhatását kívánta biztosítani, a felek között létrejött egyezség alapján ezt követően csak a közös kölcsön havi törlesztőrészletének a felét fizette, a tulajdonát képező gépjárművet magával vitte. A felperes a gépjármű törzskönyvével nem rendelkezett, az egyezségen kívül a gépjármű használatának jogosultságát a hatóságok felé igazolni nem tudta. A hitelező a kölcsönszerződés felmondását, a gépjármű forgalomból való kivonását helyezte kilátásba. Az I-III. rendű alperesek arról tájékoztatták a felperest, hogy a hitelező a nem teljesítés miatt a gépjárművet le fogja foglalni. A felperes 2011. november 11-én ezért a gépjárművet a lefoglalás teljesítése érdekében a III. rendű alperes birtokába adta, a gépjármű a mai napig a perbeli ingatlan garázsában található. A hitelező 2012. január 10-én az elidegenítési tilalom megsértésére hivatkozva a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta, a III. rendű alperes 2012. január 12-én a hitelezőnek egy összegben teljesítette a 3.306.086 forint összegű tartozást. A kölcsönszerződés lezárásra került, a hitelező a törzskönyvet és az opciós jog törléséhez szükséges hozzájáruló nyilatkozatot az alpereseknek kiadta. Az I-II. rendű alperesek saját vagyonuk terhére bocsátották a III. rendű alperes rendelkezésére a tartozás megfizetéséhez szükséges 3.306.086 forintot. A gépjárművet 2012. február 11-én a forgalomból kivonták. A III. rendű alperes 2012. január 10-én megkísérelte a perbeli gépjárművet értékesíteni a ...-nek. A szerződés azonban január 23-án felbontásra került, ugyanis a vevő tudomást szerzett a házassági bontóperben kötött egyezségről, a tulajdonjog III. rendű alperes által történő átruházásának akadályáról. A peres eljárás alatt a felperes felszólította az I-III. rendű alpereseket a gépjármű kiadására, azt azonban az I-II. rendű alperesek a felperessel szemben támasztott követelés teljesítésétől tették függővé.

A felperes módosított keresetében a ..., ... szám alatti ingatlanon az I-II. rendű alperesekkel fennálló közös tulajdon megszüntetését kérte, valamint az I-III. rendű alperesek kötelezését a perbeli gépjármű, annak törzskönyve és az ... opciós jog törléséhez kiadott hozzájáruló nyilatkozatának a kiadására.

Az I-II. rendű alperesek érdemi eltekintésükben a közös tulajdon megszüntetését nem ellenezték, egymás között egyenlő arányban vállalták a felperesi tulajdoni illetőség megváltását. Az általuk fizetendő megváltási árba azonban kérték beszámítani a felperessel szemben fennálló 1.878.189 forint követelésüket. Az I-II. rendű alperesek a gépjármű, a törzskönyv és a törlési engedély kiadását az 1.878.189 forint összegű követelésük beszámítás útján történő kielégítése esetén vállalták. A beszámítási kifogás kapcsán előadták, hogy a gépjármű vásárlására felvett kölcsönt 3.306.086 forint megfizetésével végtörlesztették, a III. rendű alperessel kötött egyezség alapján a felperes a fenti összeg fele megfizetésével tartozik. Ezt meghaladóan beszámítani kérték a gépjárművel kapcsolatban felmerült további költségeiket: 6.600 forintot a gépjármű tisztítása, 12.760 forintot a gépjármű járatásával felmerült benzinköltség, 61.786 forintot a gépjármű sikertelen értékesítésével

felmerült költség, és havonta 3.000 forintot a gépjármű garázsírozásával, őrzésével, akkumulátorának karbantartásával és időnkénti járatásával felmerült költség címén.

A felperes a beszámítási kifogás elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy a kölcsönből eredő tartozás a III. rendű alperessel közös tartozásuk volt, amelyet helyettük az I-II. rendű alperesek teljesítettek a hitelező felé. Hivatkozása szerint azonban az I-III. rendű alperesek jogellenesen zárták el a gépjármű használatától, a gépjármű értéke jelentősen csökkent, a felperesnek a munkába járáshoz gépjárműre volt szüksége, ezért annak ellenére, hogy saját tulajdonú gépjárművel rendelkezik, újabb gépjárművet kellett vásárolnia. Mindezek olyan plusz költséget jelentettek, amelynek összege megegyezik az I-II. rendű alperesek által követelt összeggel.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a ... belterület ... helyrajzi számú - I.rendű alperes címe szám alatti - ingatlanon fennálló közös tulajdont részben akként szüntette meg, hogy a felperes 6/64 arányú tulajdonjogát 4.020.000 forint ellenérték (megváltási ár) fejében az I. és a II. rendű alperesek egymás között egyenlő arányú tulajdonába adta, és kötelezte az I. és a II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 4.020.000 forint megváltási árat. Kötelezte továbbá az alpereseket, hogy a felperes tulajdonjogát képező ... forgalmi rendszámú Škoda Fabia Sedan Ambiente 1.4 típusú személygépkocsit, annak törzskönyvét és az ... opciós jog törléséhez kiadott hozzájáruló nyilatkozatát bocsássák a felperes birtokába. Az I-II. rendű alpereseket 333.457 forint állam által előlegezett szakértői díj és 6.600 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte az állam javára, míg rendelkezése szerint az ezt meghaladóan felmerült 333.457 forint szakértői díjat és 871.000 forint eljárási illetéket az állam viseli. Kötelezte az I-III. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 127.000 forint perköltséget. Rendelkezett továbbá a ... Földhivatali Osztálya megkereséséről azzal, hogy a ... belterület ... helyrajzi számú ingatlan felperesi 6/64 tulajdoni illetőségére - a 4.020.000 forint megváltási ár I-II. rendű alperesek által történt megfizetésének igazolását követően - közös tulajdon megszüntetése jogcímén jegyezze be az I. rendű alperes 3/64 arányú, valamint a II. rendű alperes 3/64 arányú tulajdonjogát, ezáltal az I-II. rendű alperesek a perbeli ingatlan fele-fele arányú tulajdonosaivá válnak.

Határozata jogi indoklásában kifejtette, hogy a felperes a házassági bontóperben kötött egyezséggel megfelelően igazolta, hogy a perbeli gépjármű a kizárólagos tulajdonát képezi. Az I-III. rendű alperesek a birtoklást megalapozó jogcímet megjelölni nem tudtak, semmilyen jogcímmel nem rendelkeznek a törzskönyv birtoklására és a törlési engedély visszatartásának sincs jogszabályi alapja, ezért magatartásukkal jogalap nélkül korlátozzák a felperest tulajdona rendeltetésszerű használatában. Az elsőfokú bíróság kifejtette továbbá: a közös tulajdon megszüntetése iránti követelés olyan dologi jogi igény, amely a tulajdonközösség valamely, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényben (rég. Ptk.) szabályozott módon történő megszüntetésére irányul, a követelés a közös tulajdon megszüntetésével nyer kielégítést. Az I-II. rendű alperesek felperessel szembeni pénzkövetelése nem egynemű követelés a felperes közös tulajdon megszüntetése iránti követelésével, akkor sem, ha a felperes az I-II. rendű alpereseket kérte kötelezni tulajdoni hányada megváltására, a bíróságot ugyanis a megszüntetés módja tekintetében csak a jogszabályi rendelkezések kötik. Utalt arra is, hogy az I-II. rendű alpereseknek - jogerős döntés hiányában - jelenleg nincs lejárt pénztartozásuk a felperessel szemben. Mindezek alapján úgy foglalt állást: az I-II. rendű alperesek felperessel szembeni pénzkövetelésének megváltási árba történő beszámításának kölcsönös, egynemű és lejárt követelés hiányában nincs helye. Utalt továbbá arra, hogy az I-II. rendű alperesek a kölcsön végtörlesztéséből eredő tartozás megfizetéséig kívánják a régi Ptk. 193. § (2) bekezdése alapján visszatartani a perbeli gépjárművet, ez a tartozás azonban nem a gépjármű birtoklásával kapcsolatosan felmerült igény, hanem egyéb jogviszonyra alapított követelés. Az I-II. rendű alperesek annak ellenére próbálták meg értékesíteni a gépjárművet, hogy tisztában voltak

azzal: a perbeli gépjármű a bontóperben kötött egyezség alapján a felperes kizárólagos tulajdonába került. A III. rendű alperes nem volt jogosult a perbeli gépjárművel rendelkezni, így az annak folytán felmerült költség sem a gépjármű birtoklásával összefüggésben merült fel. Az I-II. rendű alperesek felperessel szembeni további követelése a gépjármű tárolásával kapcsolatban felmerült költség, amely megalapozatlan, ugyanis jogosulatlanul zárták el a felperest a gépjármű használatától. Rámutatott továbbá arra, hogy a felek közötti kölcsön kapcsán keletkezett elszámolási vita nem ad alapot az I-III. rendű alpereseknek a gépjármű birtoklására, sem a visszatartás gyakorlására, és a gépjármű birtoklásával kapcsolatban felmerült kiadásait megtérítését sem követelhetik.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I-II. rendű alperesek terjesztettek elő fellebbezést elsődlegesen annak megváltoztatásával a beszámítási kifogásuknak történő helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését kérve a beszámítással kapcsolatos tényállás felderítése érdekében. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a régi Ptk. 296. § (1) bekezdését, ugyanis egynemű és lejárt követelést kívánnak beszámítani a közös tulajdon megszüntetés kapcsán általuk fizetendő megváltási árba. Állításuk szerint közömbös, hogy a havi részleteket a III. rendű alperes mikor fizette és mikor nem, a lényeg, hogy a végtörlesztés teljes összegét az I-II. rendű alperesek magukra vállalták és kifizették. Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a megváltási ár kapcsán kötelezte őket teljesítőképességük igazolására, ugyanakkor a felperes tekintetében ezt nem vizsgálta, így fennáll a veszélye annak, hogy mire a felperesnek meg kell térítenie az indokolt költségeiket, addigra anyagi erőforrás hiányában erre képtelenné válik.

Az I-II. rendű alperesek fellebbezése megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást hiánytalanul felderítette, arra alapított érdemi döntése tartalmával a Fővárosi Ítéltábla egyetértett, az érdemi döntéshez fűzött jogi indokolást azonban a következők szerint nem osztotta.

A Fővárosi Ítéltábla előrebocsátja, hogy a fellebbezési kérelem korlátaira [Pp. 253. § (3) bekezdés] figyelemmel eljárása kizárólag az I-II. rendű alperesek beszámítási kifogását elutasító döntés felülbírálatára szorítkozott.

A régi Ptk. 296. § (1) bekezdése szerint beszámításnak akkor van helye, ha a kötelezettnek a jogosulttal szemben a jogosult követelésével egynemű és lejárt követelése van.

Az idézett jogszabályi rendelkezés értelmében a beszámítás a kötelezett olyan, a jogosulthoz intézett nyilatkozata, amellyel bejelenti, hogy a maga kötelezettségét nem teljesíti, viszont a jogosult vele szemben fennálló, azonos értékű, egynemű és lejárt tartozását nem követeli. A beszámítás a teljesítés hatályával megszünteti a kötelezettel szemben fennálló követelést.

Kétségtelen, hogy beszámításra a követelés és ellenkövetelés egyneműségének hiánya miatt nem kerülhet sor, ha a dologi jogi igénnyel szembeállított ellenkövetelés kötelmi jogi igény. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság tévedett, amikor úgy ítélte meg, hogy az I-II. rendű alperesek beszámítási kifogása azért alaptalan, mert kötelmi igényüket a felperes közös tulajdon megszüntetésére irányuló dologi követelésével szemben kívánják beszámítani. A perbeli ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetéséről rendelkező - ebben a részében fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett - elsőfokú ítélet ugyanis a megváltási ár pénzbeli kiegyenlítéséről rendelkezett, miként az I-II. rendű alperesek is pénzbeli követelést kívánnak az általuk fizetendő megváltási árba beszámítani. Az elsőfokú bíróság megállapításával szemben két egynemű, azonos mértékkel mérhető követelés áll

tehát szemben, így a beszámítási kifogás ez okból nem volt elutasítható.

A beszámítás elsődleges feltétele azonban a már idézett jogszabályi rendelkezésből következően az, hogy a követelés és az ellenkövetelés a jogosult(ak) és a kötelezett(ek) viszonyában, kölcsönösen álljon fenn. Főszabályként - a törvény ugyanis egyes esetekben ide nem értendő kivételt tesz ez alól az általános elv alól, így pl. a kezességnél és az engedményezésnél - ugyanannak a két személynek, illetőleg személyeknek kell követelést támasztania a másik féllel szemben.

A felperesnek azonban az I-II. rendű alperesekkel szemben nincs olyan tartozása, amelyet az I-II. rendű alperesek beszámíthatnának a felperes javára általuk fizetendő megváltási árba, ugyanis a perbeli gépjármű megvásárlásához felvett kölcsönt a kölcsönszerződésben érintett III. rendű alperes fizette vissza, a bontóperben született jogerős egyezség alapján ezért legfeljebb a III. rendű alperessel szemben áll fenn tartozása a felperesnek, az I-II. rendű alperesekkel szemben azonban nem. A kölcsönrel kapcsolatos elszámolási jogviszony a felperes és a III. rendű alperes között áll fenn, nincs jelentősége annak, hogy a kölcsön törlesztéséhez szükséges összeget az I-II. rendű alperesek a kölcsön visszafizetése szempontjából mögöttes, belső jogviszonyuk alapján saját vagyonuk terhére biztosították a III. rendű alperes részére. A megváltási árba történő beszámítást ezért nem a követelés és az ellenkövetelés egyneműségének hiánya, hanem a kölcsönösség hiánya zárja ki.

A Fővárosi Ítéltábla az I-II. rendű alperesek által beszámítani kért további, a gépjármű birtoklásával felmerült költségek kapcsán utal arra, hogy a régi Ptk. 194. § (1) szerint a birtokos, aki a dolog kiadására köteles, követelheti a dologra fordított szükséges költségei megtérítését - a dolog fenntartásával rendszerint együtt járó kisebb kiadások kivételével -, továbbá elviheti az általa létesített berendezési és felszerelési tárgyakat.

Az elsőfokú bíróság megállapításával szemben a szükséges költségek megtérítésére a jó- és rosszhiszemű jogalap nélküli birtokos egyaránt jogosult, igénye a teljes költségek kiterjed, kivéve a dolog fenntartásával rendszerint együtt járó kisebb kiadásokat. Miután az I-II. rendű alperesek által ezen a címen érvényesíteni kívánt valamennyi igény - a gépjármű tisztítása, a gépjármű járatásával felmerült benzinköltség, a gépjármű garázsírozásával, őrzésével, akkumulátorának karbantartásával és időnkénti járatásával felmerült költség - a dolog fenntartásával rendszerint együtt járó kisebb kiadásnak minősül, az I-II. rendű alperesek alappal nem követelhetik ezen költségeik megtérítését. Az elsőfokú bíróság azt mindenben helytállóan fejtette ki, hogy a gépjármű sikertelen értékesítésével összefüggésben felmerült költséget az I-II. rendű alperesek azért nem érvényesíthetik alappal, mert a gépjármű felett nem voltak jogosultak rendelkezni.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - részben eltérő indokolással - az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint az eredménytelenül fellebbező I-II. rendű alpereseket kötelezte a felperes jogi képviselőjével felmerült - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak szerint megállapított - ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költség megfizetésére.

Budapest, 2017. június 30.

Dr. Sággy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.
bíró